

Beste voorzitter,

Na een zomer die rumoerig begon en in grote samenwerking eindigde zitten we nu bij elkaar om de begroting voor 2021 te bespreken. Voordat ik op die begroting inga wil ik twee dingen vooraf zeggen:

1. Allereerst die andere crisis. Ook in Hoogeveen hebben we te lijden onder de Covid-19-crisis. Onze financiële crisis verbleekt daar echt bij. Wij blijven ons daar bewust van en denken aan die inwoners en zelfs collega's die worstelen of wanhopen of rouwen rondom dit virus.
2. Als tweede de verhouding tussen rapport Schone lei en deze begroting. Terecht stelt het college dat de begroting een uitwerking is van Schone lei waarmee deze zomer iedereen heeft ingestemd. Maar bij die instemming op 19 augustus hebben alle partijen aangegeven nog op zoek te willen naar aanvullende bijstellingen. Sommige partijen wilden op die manier sneller de spaarpot van de gemeente weer vullen. Anderen, zoals wij, wilden mogelijkheden vinden om de OZB minder hard te laten stijgen. Sinds 19 augustus zijn we hard aan het werk geweest met die opgave en daarom komen wij vandaag met voorstellen om de begroting nog bij te sturen.

Dan nu de begroting, die is sluitend, oftewel: we geven niet meer uit dan er binnen komt. Dat klinkt goed, maar om de begroting sluitend te krijgen schrijven we wel een rekening uit aan onze inwoners. Zij moeten via de OZB 3,5 miljoen extra bijdragen. Als CDA zijn we om 2 redenen altijd zeer kritisch op OZB-stijgingen:

1. omdat dit onze inwoners rechtstreeks raakt in de portemonnee, vooral de middeninkomens
2. en 2 omdat de begroting vaak ook anders sluitend te maken is.

We hebben ons daarom afgevraagd wat onze inwoners nu eigenlijk krijgen voor die 3,5 miljoen extra eigen bijdrage. Ons vallen daarbij vooral vier dingen op: **onze spaarrekening, onze investeringen, onze bijzondere manier van bezuinigen en onze kerntaken:**

1. **Sparen:** we gaan weer sparen. Eind volgend jaar staat daarmee onze spaarrekening, oftewel: de algemene reserve, 7 ton in de plus. Is die plus echt nodig? Of is niet rood staan na een crisisjaar ook voldoende? Natuurlijk, we moeten in vier jaar tijd bijna 14 miljoen bij elkaar sparen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. En natuurlijk: wat je volgend jaar niet kunt sparen, moet je later extra sparen. Maar wat als dat kan? Dat brengt ons op ons tweede punt.
2. **Investeren:** Bovenop onze jaarlijkse investeringen van 6,5 miljoen gaan we maar liefst 60 miljoen extra investeren. Het college geeft aan eigenlijk geen idee te hebben hoe dat bedrag in te vullen. En zeker, het CDA vindt stilstand achteruitgang. Maar 60 miljoen extra investeren in de huidige financiële situatie, dat valt niet uit te leggen. Wat ons betreft brengen we dit bedrag terug naar alleen de 10 miljoen die bedoeld is voor onderwijshuisvesting.
3. **Punt 3.** we komen bij misschien wel het merkwaardigste punt in de begroting. Over een aantal zaken hebben we in de zomer bezuinigingen afgesproken, maar in de begroting zien we dat we juist aan die zaken veel meer uitgeven. 3 voorbeelden:
  - o **Sociaal domein:** afgesproken om 1 miljoen te bezuinigen, maar in de begroting zien we daar tegenover een stijging van de uitgaven van 5,3 miljoen. Per saldo dus geen bezuiniging, maar 4,3 miljoen meer uitgaven.

- **Gemeentelijke organisatie:** afspraak om 1 miljoen te bezuinigen, maar daar staat een stijging van de uitgaven van 1,3 miljoen tegenover. Per saldo dus 3 ton meer uitgaven.
- **Wegen:** afspraak om 5 ton te bezuinigen, maar daar staat een stijging van 1,4 miljoen tegenover. Per saldo dus 9 ton meer uitgaven.

Voorzitter, wij noemen dit **black Friday begroten**. *We krijgen korting, maar eerst gaan de prijzen omhoog.* Natuurlijk, een deel van de stijgingen komt doordat prijzen nu eenmaal jaarlijks stijgen. Zoals onze inwoners ieder jaar meer betalen voor een brood, zo stijgen voor de gemeente de prijzen van de jeugdzorg, een weg of een schoolgebouw. Autonome groei noemen we dat dan. Maar voorzitter, als voor onze inwoners de prijzen stijgen, moeten die hun boodschappenlijstje aanpassen. En die vergelijking werpt bij ons de vraag op of wij wel voldoende kritisch naar ons boodschappenlijstje kijken, waarmee we bij ons laatste punt aankomen:

4. **Kerntaken:** Er staan op ons boodschappenlijstje nog dingen die we ons niet meer kunnen veroorloven. Dingen die best nog een jaartje mee kunnen. Zoals de actualisatie van de nota 'Op uw gezondheid' Die nota is net vier jaar oud! En dingen die misschien helemaal niet op **ons** lijstje thuishoren. Moeten we bijvoorbeeld met huisartsen het gesprek niet aangaan of de inzet en de bekostiging van de praktijkondersteuner jeugd eigenlijk niet **hun** verantwoordelijkheid is? Het CDA blijft daarom ook vandaag aandringen op een degelijke **kerntakendiscussie** aan de hand van de drie W-vragen uit de begroting van 2016:
  - **Waarom?**
  - Waarom **wij**?
  - Waarom **zo**?

Wij willen een voorschot doen op deze kerntakendiscussie. Een journalist schreef deze zomer: Hoogeveen heeft zo veel moois om trots op te zijn. En zo is het. We hebben een mooie samenleving en goede fysieke en sociale voorzieningen. En daarbij noemen we niet voor niets als eerste de samenleving, die staat bij het CDA **altijd** voorop. Centraal in onze visie staat een **overheid die een 'draagt-elk-anders-lasten' houding wil 'uitlokken en bevorderen' in de samenleving**. De overheid is volgens onze visie een actieve **anjager van gemeenschapszin**. Wij hebben in Hoogeveen een **zorgzame samenleving waarin mensen elkaar helpen**. **En wij willen een gemeente Hoogeveen die haar inwoners niet in anonimiteit laat leven en daarmee hun verantwoordelijkheid ontnemt.**

Ook met de voorliggende begroting blijven we aan deze visie werken. We blijven veel doen. We blijven veel investeren in onze samenleving. Onze belangrijkste voorzieningen houden we overeind. In samenwerking met heel Noord-Nederland werken we aan de ontwikkeling van waterstof als nieuwe energiedrager. Daarmee halen we nu al miljoenen aan subsidies binnen. Maar nog belangrijker: daarmee bieden we onze inwoners in de toekomst schone energie en werkgelegenheid in een hele nieuwe economie. Blijf daarover onze inwoners informeren! Tegelijkertijd blijven we via Jong Hoogeveen werken aan de toekomst van onze jongste inwoners. We vinden het mooi om te zien dat de samenleving daarbij helpt, doordat bijvoorbeeld de Rotary de weekendschool overneemt. Die helpende samenleving heeft ook initiatieven opgezet zoals het Alzheimercafé, Toon Hermanshuis, Mantelzorgondersteuning- en Schuldhulpvrijwilligers. Diezelfde samenleving helpt om de zorg beter te organiseren via bijvoorbeeld de zorgcoöperatie Hollandscheveld waarover pas nog een mooi artikel in

Dagblad van het Noorden stond. Die samenleving bedenkt ook oplossingen om horecapersoneel aan het werk te houden via de zorg, zoals het verhaal van De Schildhoeve en NNCZ dat bijna in alle media te zien is geweest.

Voorzitter, als gemeente moeten we staan voor die helpende, naar elkaar omziende samenleving. Onze inwoners kunnen en doen heel veel zelf, ontwikkelen prachtige initiatieven, helpen elkaar. Die inwoners moeten we niet te zwaar belasten en als zij even hulp nodig hebben, dan moeten we er voor hen zijn. Niet om het over te nemen, maar om mensen, initiatieven en organisaties op weg te helpen totdat ze zelf weer verder kunnen gaan. Vanuit onze visie zien wij drie onderwerpen waar we volgend jaar samen met het college veel energie in willen steken: **onderwijshuisvesting, jeugdhulp en schuldhelpverlening.**

Samenvattend voorzitter: het CDA ziet een begroting van 180 miljoen waarmee we veel voor Hoogeveen kunnen blijven doen. Maar we kunnen en moeten met minder toe. Door kritisch te zijn op al onze uitgaven. Door een aantal zaken anders, strakker en beter te regelen. Door zelf meer te doen om onze begroting op orde te brengen. Door meer focus aan te brengen in wat we echt belangrijk vinden. Door meer samenhang aan te brengen in belangrijke thema's als schuldhelpverlening, taalvaardigheid en jeugdhulp en deze niet over allerlei aparte organisaties te versnipperen, maar centraal te beleggen. We vinden ook dat er nu nog **te veel lucht in de begroting** zit. Daarom nemen we u nog even mee naar **de zomer van 2022**. De jaarrekening 2021 valt op de mat. Het resultaat is prachtig, door pessimistisch realistisch begroten is er een overschot van 3,5 miljoen. De krantenkoppen zijn lovend over raad en college. Hoogeveen is boven Jan! Maar zullen dan de gedachten van onze inwoners ook terug gaan naar vandaag, de dag waarop de raad een rekening aan hen uitschreef voor die 3,5 miljoen? Laten we zelf zorgen dat we de begroting rond krijgen en laten we onze inwoners niet met onze problemen opzadelen! Volgens het CDA kan dat, om dat te laten zien hebben wij een schaduwbegroting opgesteld en hebben we, met anderen, voorstellen voorbereid om de voor ons liggende begroting bij te stellen in het belang van de inwoners van gemeente Hoogeveen.

Wij willen nog in debat over:

- De SWO
- De Jeugdhulp
- Ondersteuning (kleine) maatschappelijke initiatieven
- Marketing
- Stib
- Ons spaarbeleid
- Onze investeringen

EJ Kreuze, fractievoorzitter CDA